

Programowanie w języku Haskell

Typy danych

Marcin Szlenk (IAiIS PW)

8 marca 2018

Wyrażenia są statycznie i silnie typowane

Tabela 1: Podstawowe typy danych

Typ	Przykładowa wartość
Int	56
Integer	732145682358
Float	3.1415927
Double	3.141592653589793
Bool	False
Char	'a'
String	"Ala"

Złożone typy danych: krotki, listy i funkcje

Tabela 2: Krotki (*tuple*)

Typ	Przykładowa wartość
<code>(Int,Char)</code>	<code>(1,'a')</code>
<code>(Int,Char,Float)</code>	<code>(1,'a',3.4)</code>
<code>((Bool,String),Int)</code>	<code>((True,"Ala"),2)</code>
<code>([Int],Char)</code>	<code>([1,-2],'c')</code>

Krotka ma określony rozmiar, ale może zawierać elementy różnego typu

Tabela 3: Listy

Typ	Przykładowa wartość
<code>[Int]</code>	<code>[1,2,3]</code>
<code>[Char]</code>	<code>['a','b']</code>
<code>[[Int]]</code>	<code>[[1],[1,4],[]]</code>
<code>[(String,Bool)]</code>	<code>[("Ala",True),("kot",False)]</code>

Lista ma nieokreślony rozmiar, ale jej elementy muszą być tego samego typu

Typ `String` jest tożsamy z `[Char]`. Napis `"ab"` jest tożsamy z listą `['a','b']`

Tabela 4: Standardowe operatory i funkcje

Operator lub funkcja	Opis
$a==b$, $a/=b$	równe, nierówne
$a<b$, $a>b$	mniejsze, większe
$a<=b$, $a>=b$	nie większe, nie mniejsze
$a\&b$, $a b$, $\text{not } a$	koniunkcja, alternatywa, negacja
$a+b$, $a-b$	suma, różnica
$a*b$, a^b	mnożenie, potęgowanie
a/b , $\text{mod } a \ b$, $\text{div } a \ b$	dzielenie, reszta, część całkowita

Uwaga!

Za wyjątkiem potęgowania, oba argumenty muszą być tego samego typu (nie ma rzutowania)

Listy i krotki są uporządkowane leksykograficznie:

```
ghci> "Abba" < "Ala"
```

```
True
```

```
ghci> "Abba" < "abba"
```

```
True
```

```
ghci> [0,2] < [1]
```

```
True
```

```
ghci> (0,1) < (0,2)
```

```
True
```

Tabela 5: Priorytety i łączność operatorów

Priorytet	Operator (łączność)
9	!! (lewostronna) , . (prawostronna)
8	^ (prawostronna)
7	*, / (lewostronna)
6	+, - (lewostronna)
5	:, ++ (prawostronna)
4	==, /=, <, <=, >, >= (niełączne)
3	&& (prawostronna)
2	(prawostronna)
1	>>, >>= (lewostronna)
0	\$ (prawostronna)

Tabela 6: Zasady zapisu typów funkcji

Sygnatura	Opis
Typ1 -> Typ	Funkcja 1-argumentowa
Typ1 -> Typ2 -> Typ	Funkcja 2-argumentowa
Typ1 -> Typ2 -> Typ3 -> Typ	Funkcja 3-argumentowa

Ostatni typ jest typem wartości zwracanej. Poprzedzają go typy argumentów:

`Int -> Char`

`(Int,Char) -> [Char] -> Bool`

Typy wartości i funkcji są wnioskowane na podstawie ich definicji. Mogą być też jawnie zadeklarowane:

```
x :: Char
```

```
x = 'a'
```

```
isB :: Char -> Bool
```

```
isB c = c == 'B' || c == 'b'
```

Polecenie `:type` w GHCi zwraca typ wyrażenia:

```
ghci> :type isB
```

```
isB :: Char -> Bool
```

Krotki a dopasowanie argumentów funkcji do wzorca:

```
vectorLength :: (Float,Float) -> Float
```

```
vectorLength (0,y) = y
```

```
vectorLength (x,0) = x
```

```
vectorLength (x,y) = sqrt (x2 + y2)
```

```
ghci> vectorLength (0,1)
```

```
1
```

```
ghci> vectorLength (1,1)
```

```
1.4142135
```

Typy polimorficzne:

```
fst :: (a,b) -> a
```

```
fst (x,_) = x
```

```
snd :: (a,b) -> b
```

```
snd (_,y) = y
```

```
ghci> fst (True,"Ala")
```

```
True
```

```
ghci> snd (True,"Ala")
```

```
"Ala"
```

Typ polimorficzny może podlegać ograniczeniom:

```
isNegative x = x < 0
```

```
ghci> :type isNegative
(Num a, Ord a) => a -> Bool
ghci> :t 0
0 :: Num a => a
ghci> :t 1.5
1.5 :: Fractional a => a
```

Tabela 7: Wybrane klasy typów

Klasa typów	Opis
<code>Eq</code>	wartości typu są porównywalne
<code>Ord</code>	wartości typu są uporządkowane
<code>Num</code>	typ reprezentuje wartości numeryczne
<code>Integral</code>	jak <code>Num</code> , ale całkowitoliczbowe
<code>Fractional</code>	jak <code>Num</code> , ale nie tylko całkowitoliczbowe
<code>Show</code>	wartości typu można wyświetlić

Tabela 8: Wybrane operatory i funkcje operujące na listach

Wyrażenie	Wartość wyrażenia
<i>głowa:ogon</i>	lista złożona z głowy i ogona
<i>head lista</i>	głowa listy
<i>tail lista</i>	ogon listy
<i>length lista</i>	długość listy
<i>sum lista</i>	suma elementów listy
<i>maximum lista</i>	największy element listy
<i>elem e lista</i>	prawda, jeśli lista zawiera e
<i>reverse lista</i>	lista odwrócona
<i>lista++lista</i>	konkatenacja list

Operator : konstruuje listę z głowy (*head*) i ogona (*tail*):

```
(:) :: a -> [a] -> [a]
```

```
ghci> 3 : [4,5]
```

```
[3,4,5]
```

```
ghci> True : []
```

```
[True]
```

```
ghci> "Ala" : ["ma","kota"]
```

```
["Ala","ma","kota"]
```

```
ghci> 1 : 2 : 3 : []
```

```
[1,2,3]
```

Definiując funkcję, która przyjmuje argument typu lista, można użyć dopasowania do wzorca:

Tabela 9: Przykładowe wzorce list

Wzorzec	Opis
<code>[]</code>	lista pusta
<code>[x]</code>	1-elementowa
<code>[x,y]</code>	2-elementowa
<code>(x:xs)</code>	co najmniej 1-elementowa
<code>(x:y:ys)</code>	co najmniej 2-elementowa

Funkcja zwracająca głowę listy:

```
head :: [a] -> a  
head (x:xs) = x
```

```
ghci> head "Ała ma kota"
```

```
'A'
```

```
ghci> head []
```

```
*** Exception: Non-exhaustive patterns
```

Funkcja zwracająca długość listy:

```
length :: [a] -> Int
length []      = 0
length (x:xs) = 1 + length xs
```

```
length [3,4]
= 1 + length [4]
= 1 + (1 + length [])
= 1 + (1 + 0)
= 2
```

Funkcja zwracająca sumę elementów listy:

```
sum :: Num a => [a] -> a
```

```
sum [] = 0
```

```
sum (x:xs) = x + sum xs
```

```
sum [3,4]
```

```
= 3 + sum [4]
```

```
= 3 + (4 + sum [])
```

```
= 3 + (4 + 0)
```

```
= 7
```

Funkcja zwracająca największy element listy:

```
maximum :: Ord a => [a] -> a
maximum [x]                = x
maximum (x:y:ys) | x > y   = maximum (x:ys)
                    | otherwise = maximum (y:ys)
```

```
maximum [2,1,3,0]
= maximum [2,3,0]
= maximum [3,0]
= maximum [3]
= 3
```

Funkcja sprawdzająca, czy element należy do listy:

```
elem :: Eq a => a -> [a] -> Bool
elem x []                = False
elem x (y:ys) | x == y   = True
                  | otherwise = elem x ys
```

```
elem 'c' "abcd"
= elem 'c' "bcd"
= elem 'c' "cd"
= True
```

Funkcja zwracająca listę odwróconą:

```
reverse :: [a] -> [a]
reverse l = rev l []
           where rev []      acc = acc
                  rev (x:xs) acc = rev xs (x:acc)
```

```
reverse "abc"
= rev "abc" []
= rev "bc"  ('a':[])
= rev "c"   ('b': 'a':[])
= rev []    ('c': 'b': 'a':[])
= "cba"
```

Operator konkatenciji list:

```
(++) :: [a] -> [a] -> [a]
```

```
[] ++ ys      = ys
```

```
(x:xs) ++ ys = x : (xs ++ ys)
```

```
"ab" ++ "cde"
```

```
= 'a' : ("b" ++ "cde")
```

```
= 'a' : ('b' : ([] ++ "cde"))
```

```
= 'a' : ('b' : "cde")
```

```
= "abcde"
```

Ćwiczenia podsumowujące:

1. Przeanalizuj złożoność operatora konkatencji. Czy lepiej, żeby ten operator był lewostronnie, czy prawostronnie łączny:

$$\begin{array}{ccc} & ("abc"++"de")++"fg" & \\ "abc"++"de"++"fg" = & & ? \\ & "abc"++("de"++"fg") & \end{array}$$

2. Napisz funkcję `concat :: [[a]] -> [a]`, konkatenującą listy na podanej liście:

```
ghci> concat ["ab",[],"c"]  
"abc"
```

3. Napisz operator `(!!) :: [a] -> Int -> a`, zwracający element pod podanym indeksem listy:

```
ghci> "Ala" !! 1  
'l'
```